

საქართველო

წ. I 1915 წ.

საბჭოთაო 14 მარტი

№ 78

ყოველდღიური საკომუნიკაციო და სალიტერატურო გაზეთი

№ 78

„სამშობლო დედის ძუძუი, არ გაიცვლება სხვაზედა, ორივე ტკბილი ძმობილა, მირჩენის ორსავე თვალზედა, როგორც უფალი, სამშობლოც ერთია ქვეყანაზედა.“

ამიერიდან ქ. ქუთაისში გამოდის ახალი საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი

„ს ა მ უ რ ბ ლ ი“

ყოველკვირეული სურათებიანი დამატებით

გ ა ზ ე თ ი ღ ი რ ს :

ერთი წლით 8 მანეთი, ნახევარ წლით 5 მან. ერთი თვით—ოთხი აბაზი. ცალკე ნუმერი ერთი შაური, დამატებითი—7 კ. მისამართი: ქუთაისი, რედაქცია „სამშობლო“. ვისთვისაც ომში დაპირილია და მოკლულთა ნათესავ-მეგობრებს მოგვწოდონ მათი სურათები. რედაქტორი ი. თ. ცინცაძე.

დანიელ გიორგის ძე მახარაშვილი, გაიანე გიორგის ასული პაპუაშვილი, ვერა პეტრეს ასული მახარაშვილისა, ნიკოლოზ თემურაზის ძე ყორჯილაძე და გედეონ ზაგარაძის ძე პაპუაშვილი გულითადის მწუხარებით ვაუწყებთ პატივმუხს ქუთაისის საზოგადოებას, მის პირად მამოგებთ, ნათესავთა და ნაცნობთა გადაცვალებას კიბლის ვაიში.

პორტეფლე გიორგის ძის მახარაშვილისას.

პორტეფლის ორის ძმისას, მესამის მხარისას, ხოლო დანარჩენის ორის ცოლის ძმისას. პანაშვილები ყოველდღე საღამოს 6 საათზე, ბალახვანის ქუჩაზე, გარდაცვალებულის ბინაზე; მიცვალებულის დაკრძალვა მოხდება მისის 15-ს, დღით პარასკევს, საღამოს 4 საათზე, ქუთაისის საფრინოს სასაფლაოზე, რაზედაც ვთხოვთ პატივი გვცეთ და მოხადნეთ. კერძო წერილები არ დაიგზავნება.

2—1

დროებით უფროსი და აფიცრები კავკასიის პირველ მსროლელთა საარტილერიო დივიზიონისა გულითადი მწუხარებით ვაუწყებთ საზოგადოებას თავის დაუვიწყარ ამხანაგს

თ-ლ სოსიკო ვერეთლის

გმირულად დაღუპვის 23 აპრილს მტერთან ბრძოლის დროს.

კავკასიის პირველ მსროლელთა საარტილერიო დივიზიონის მეორე სამთო ბატარეის მებრძოლი, გულდამწვარი გლოვობენ თავის დაუვიწყარსა და საყვარელ ამხანაგს პოდპორუჩიკს

იოსებ დიმიტრის ძეს წერეთელს,

რომელიც იმსხვერპლა მტრის ტყვიამ, თავის ზარბაზნების დაცვის დროს, 23 აპრილს.

11 მაისს ს. მღვიმევი ხანგრძლივი ავთომყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ახესალამ საჩინოს ძე ლულუნიძე,

რასაც გულითადის მწუხარებით ვაუწყებთ ნათესავთა და ნაცნობთ მეუღლე მაკრინე ლახარის ასული, ასული მისი სონა და ბიძაშვილი დარისან დიმიტრის ძე ლულუნიძელები. დაკრძალვა მოხდება იმავე სოფლის ეკლესიის გალავანში 14 მაისს.

ქუთაისის მართლმადიდებელი საზოგადოების გამგეობა განაცხადებს, რომ საზოგადოების

წლიურ ჩვეულებრივი კრება

დანიშნულია ქუთაისის ქალაქის საბჭოს დარბაზში პარასკევს 15 მაისს 1915 წლ., საღამოს 8 საათზე, ნაცვლად იმ კრებისა, რომელიც არ შედგა 7 ამა თვისას.

გ ა ნ ს ა ხ ი ჯ ვ ა ლ ი ს ა გ ნ ე ბ ი :

- 1) განხილვა წლიური ანგარიშისა.
- 2) განხილვა მომავალი წლის ხარჯთ აღრიცხვისა.
- 3) შემუშავება მომავალი წლის გამგეობის მოქმედების გეგმისა.
- 4) არჩევნები გამგეობის და სარევიზო კომისიის წევრებისა და უკანასკნელთა კანდიდატებისა.

დაიბეჭდა და იყიდება ქ. ოცხელის წიგნის მაღაზიაში (ქუთაისში)

„НОВОЕ СЛОВО“

ახალი პირველადი სახელმძღვანელო რუსული ენისა, მრავალად დასურათებული, ლექსიური განყოფილებით, რუსული ანბანი, კითხვისა და წერის საფარჯიშო მასალით, შედგენილი ს. ოცხელის მიერ.

ფასი ყლით 2 აბაზი.

ელექტრო-თებტრი „რ ა დ ი უ მ ი“
ხუთშაბათიდან, 14 მაისიდან, ახალი დიდი პროგრამა

— ბოგონის ქრონიკა № 42 —

სენსაციური სურათი „ნორდისკისა“.

ცხოვრება არ იცდის

ძლიერი დრამა სამ ნაწილად, გამოცემა ცნობილი ქარხნის „ნორდისკისა“ კომპანიაში. სურათი ნაჩვენებია იქნება გამოჩენილ მსახიობის იოსებანაშვილის მონაწილეობით.

— ს ი ყ ვ ა რ უ ლ ი ს ჭ ი ა —

ძლიერ კომიკური სურათი. დასაწყისი საღამოს 6 1/2 საათზე.

ანონსი: ორშაბათიდან, 18 მაისიდან ნაჩვენებია იქნება სენსაციური სურათი **ბ ე დ ი ს - ა მ ა რ ბ.** მხატვრული დრამა 4 ნაწ. პიერ-სალოას ცნობილი რომანიდან.

გ. ა რ ა დ ე ლ - ი ლ უ ხ ნ ე ლ ი ს ვ ა რ მ ო ჯ ვ ე ნ ა .

ქუთაისის თეატრი.

პარასკევს 15 მაისს, 1915 წ. წარმოდგენილი იქნება რუსულ ენაზე.

— ლ ა ლ ა ტ ი —

ტრაგედ. 5 მოქ. ალ. სუმბათაშვილისა.

მონაწილეობენ: მ. ლიტვინოვა, კასოვკია, კორალი, ნიკიტინა სლავსკი, არადელი-იშხელი, ჩარკვიანი, ბარველი, მგალობლიშვილი, კოლაკოვი, ბრატსკი და სხვ.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე. **ფასები ჩვეულებრივია.** გამკე გ. იშხელი.

კვირას, 17 მაისს, ქალაქის თეატრში გამოიტანება

დიდი სალიტერატურო-დრამატული-მუსიკალური პროგრამისტიული,

— ს ა ლ ა მ ო —

საღამოზე მონაწილეობას მიიღებენ საუკეთესო ძალები.

ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლი

თა-ლი დ. მ. ნიჟარაძე ამით აცხადებს, რომ 15 მაისს ამა 1915 წელს, დიდის 10 საათზე, დანიშნული არის ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა საგანგებო კრება განსახილველად და გადასაწყვეტად რამდენიმე საუკრებლო კითხვისა.

2—2

ს ს გ ო კ ი ე ლ ო ვ ი ს — შ - ბ ი

ქუთაისში

ამით აუწყებთ მთავარ-მმართველობებს, რომ გაზეთში გამოჩნდა ცნობები შესახებ იმისა, რომ ზოგიერთი თესლის გამყიდველები სარგებლობენ არეული დროით და გამოაქვთ ბაზარზე ყალბი (ყუდი) თესლი და მას, (რაც ფრიად სამწუხაროა) ათავსებენ საშუალებით — სხვა და სხვა ცნობილი ფირმის თესლის სახელით ასაღებენ ხელში. ამისათვის გასული წლების მსგავსად წელსაც **ს. ხრისტოვლიძის** მხარდობით საჭიროა აღვნიშნოთ, რომ თესლის მყიდველმა შეაბრუნებინა არ მოტყუდენ და თავიდან აიცილონ სიყალბე, გავაფრთხილოთ: **დაბაძირდით ჩვენს ფირმას** — გარეთ კოლოფს აქვს იბრლიკი ქართული წარწერით (თეთრ ქაღალდზე) და ასევე „შემგებელი“, აწერია „ს. ხრისტოვლიძის შ-ბ-ი“, შეგნით კოლოფში თეთრ ბლონიდან გაკეთებული პატარა ტოპსიკებზე, რომელშიაც კაქალია ახის „შემგებელი“ რუსულ-ქართული წარწერით „ს. ხრისტოვლიძის“ და **ს/ს გოკიელის შ-ბ-ის**, აქვე დასმულია ლუქით ბეჭედი, რომლის სამთქვეს აუგებებლათ უკრადგება უნდა მიეცეს. მიაკეთეთ ყურადღება, — რომ კოლოფს არ გვადეგ შეწყვეტული სათანადო მთავრობის ბანდეროლი აუგებებლათ მთქვეს იყოს. თ.

— თესლის გაყიდვა გაეუფლა. —

ექიმი ი. ჩაჩაძე ქალაქის საავიამ-ყოფოს ორდინატორი. განაზღვრის კანის, ვენერიულ და სიფილისიანი ავთომყოფობის მიღება ახალ ბინაზე, დღით, 12—2 საათ. საღამ. 6—8 საათ. მისამართი: ლევანოვის ქუჩა, ალბერგის სახლი. (თ.)

ექიმი მ. ბ. მულნი გადმოვიდა ქუთაისში თფილისის ქუჩაზე ჩიკვიძის სახლში. ღებულობს ყელისა, ცხვირისა და ყურების ავთომყოფებს. დღით 2—3, საღ 7—8. თ.

გაზაბილ იოსების ძე

ექიმი გოკიელის

ელმბრონისა და სინათლის ძაბნიებით. შინაგანი ნევრებისა და ვენერიულ ავთომყოფების მიღება დღის 9—12 საათ. საღ. 9—8 საათ. ალექსანდრეს ქუჩა, საკუთარი სახლი.

ექიმი გაზაბილ იოსების ძე

გოკიელი

ამ ზღუდულს რჩება ქუთაისში და განაგრძობს ავთომყოფების მიღებას ძველ ბინაზე დანიშნულ დროს. ალექსანდრის ქუჩა, საკუთარი სახლი. 7—1

მსსსს და საკვიმო გარკვეობისა. მსსს-ვისტა მ. ბ. ბალანჩიშვილისა ჩამოვიდა და განაზღვრა ავთომყოფების მიღება, აქვე მოწოდებოდა **ორთქლის ვანა**, რომელიც სხვის სხვის ელემენტარ ავთომყოფობის: ხი-წითლეს, მუწუკეს, ხაჭაპურს, კორფეს და ნაყვავილარ დასახილველად სხვის, მასთანავე ვაჩვენებ სხვის სხვა და სხვა ავთომყოფობის. **პარტიზმ ვაჭარი შავილ.** ავთომყოფობის მიღება დღის 9—2-დე და საღამოს 4—6 საათამდე. რჩება და დარბება 10 შ. მორჩენის ფასი ადგილზე გაიკება. მისამართი: გენერლის ქუჩა, ლორთქიანიძის სახლი, თ.

დოქტორი მედიცინისა, პრინციპ-ლოცენტი პარლამ

პავლს ძე მოსაშვილი 8 მაისიდან მიიღებს ავთომყოფებს დღის 8 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე და ნაშუადღევს 5 საათიდან საღამოს 8 საათამდე. უამბოტლის ქუჩა, მოსაშვილის სახლი, სახისის ნარდავარ № 6. თ.

ქაილის მამიფაი

მენალარიშვილი & სრუფანოვა.

დროებით მათი მისი და განდგომილენ ქალ. ქუთაისში, თფილისის ქუჩა, სახლი ბანტაძისა, ფირმოვის თფილისის ფაბრიკის გვერდში. ავთომყოფებს ღებულობენ დღის 9—1 და საღამოს 4—6. არჩენენ ავთომყოფობის კიბლებისა და დრობლებისა. ავთომყოფობის მიღებას: კაუტუქს, ოქროზე და ალუმინზე. დრობლების ავთომყოფობას არჩენენ რამდენიმე სეანსზე ახალი საშუალებით. თ.

დ. შვირილაში.

სტუდენტი

პარლამ შირაძე

(9 წ. პრაქტიკით) პირველ მაისიდან **ვაშა-დამ** მოწოდებს, ქაღალდს და ვაჭებს, ყველა საგნებში დაბალ და საშუალო სასწავლებლების კლასებისათვის. აგრეთვე სიმწ. მოწმ. ავთომყოფებს, მასწავლებლებს, 1 კლ. ჩინზე და სხ.

მისამართი: ყვირილა, პირველ-დაწყებითი უმაღლესი სასწავლებლის ახლოს, დათა ყუბარაძის სახლი. 14—11—187

ო მ ი

პეტროგრაფის დემ. საკენტოსკანს.

ალმოსავლის ასპარაჟი.

პეტროგრაფი. 12 მაისი. ოფიციალური, მთავარ-სარდლის შტაბისაგან. მთელ დუბისის ფრონტზე, სოფ. დუბისიდან სოფელ ვეშენაში, რომელიც ნებანზე მდებარეობს, 10—11 მაისის განმავლობაში გაცხადებული ბრძოლა სწარმოებდა. ბრძოლა ვერ არ დასრულდა. ზედა ვალის მარცხენა ნაპირზე ოპოტივას რაიონში ბრძოლა გრძელდება და, როგორც სინანს, მტრმა ახალი ძალები მოიშველია. გერმანელების ცდა იერიშის მო-

საქონლის დარეგისტრაცია

ამას წინათ ქუთაისში დასავლეთის მხარის რაიონის რაიონის მიხედვით დასავლეთის მხარის მიხედვით დასავლეთის მხარის მიხედვით...

კაცობრიობის უსასტიკეს მოკვლას სიმშრის განიცდის; ამ საშინელი მდგომარეობის ყოვლად შემადარებელ შედეგებს...

დამშეული საზოგადოება სულს დაფრხვეს, უკანასკნელ წუთებს განიცდის, დახმარებს კი ვერაფერს ხედავს და თვითონვე...

ილილისათვის საათზე კვათახის და სუკუნის საზოგადოების რამდენიმე სოფლის მცხოვრებლებმა—ათასმდე ქალმა...

საზოგადოებამ მიიღო დაუწყებელი დახმარება იხილეთ... აქი ექი გისი ადგილობრივი საყვედური სიმინდით მოვაქირებ...

საზოგადოებამ მიიღო დაუწყებელი დახმარება იხილეთ... აქი ექი გისი ადგილობრივი საყვედური სიმინდით მოვაქირებ...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ბი და განუცხადებენ: „გადამრავლებელთა, რაც სიმინდი გაქვთ, წინააღმდეგ შემთხვევაში იძულებული ვიქნებით სხვარგ მოვიტყუოთ და ეს საზოგადოება დავაკმაყოფილო“.

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

უნდა მივხედოდა და ეძლეოდა კიდევ 1910 წლამდე. ამ წლიდან სკოლის ბანკის სუბსიდია მოესპო; ამ უბედურებას სკოლის ავალადების ცეცხლით ვადადგურება დაერთო 1911 წელში და სკოლის არსებობა საკუთარ შექმნა. მიუხედავად ამგვარი ყოველგვარი უბედურებისა, სკოლის არსებობა დანიტერესებულ პირთა თაგამოდებამ და სკოლის მასებურთა უმადგამოხმობით მოთმინებამ, რომელთაც მთელი წლით შესდეს უკანაგირით მუშაობა, ყოველივე დაბეჭობა სძლია და დღეს სკოლა უკვე უზრუნველყოფილია საკუთარი უძრავი მოძრავი ქონებით, რომლის ღირებულებაც 25.000 მანეთს აღემატება. ახლად აგებული ორ საბავშვო სასკოლო შენობა ათი ოთახით წარსულ იანვარში შეფასებულ იქნა სკოლისის მიერ 19.000 მანეთზე მეტად; ხუთი ქვევა ვენახისა და ხეხილის ბაღი, სკოლის ავჯი და ბიბლიოთეკა არა ნაკლებ 5-6 ათასი მანეთისა ეფიცრება. იქ ახი არაფრისაგან შექმნილი 25-26 ათას მანეთად ღირებულებული ქონება დღეს ქუთაისის გუბერნიის თავდაზნაურების საკუთრებას შედგენს, შარშან შედგენილი სათანადო საბუთების ძალით.

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

2114 მანეთი, სამეურნეო განყოფილება ფონდისათვის ადგილობრივ მებაღეობითა ყოველ ამხანაგობის მიერ შემოწმებული სასაუღლოდა და სამართლიანად შესრულებული ახლა დაუბრუნდება სკოლის სასაუღლოდა მოგვეცხადოს უკანაგირით დაპირება შესრულებული და ამ მოხერხებულ დროს სამეურნეო განყოფილებისთვის მივიწესო შევიძინოთ.

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

ამავე დროს ამოირჩიეს დეპუტატი ბ. ბ. ალექსანდრე გაფუზასა და იოსებ გუგუნიას მეთაურობით და მასობრივად...

მცირე შენიშვნა (სენაკის საზანაურო სკოლის შესახებ).

თავდაზნაურთა და ბანკის რუმუნებულთა კრების საყურადღებოდ. ამ სამი ოთხი წლის განმავლობაში ბევრი შენიშვნა და წერილი დაისტამა ადგილობრივ რუსულ-ქართულ განათებაში, სენაკის სკოლის უნუგეშო მდგომარეობის შესახებ და კიდევ უფრო მეტი ოფიციალური ხასიათის მოხსენება იქნა წარდგენილი ჩვენი ქვეყნის იმ საზოგადოებრივ დაწესებულებებში, რომელთაც ამ სკოლის არსებობასთან რამე კავშირი აქვთ, მაგრამ, სამწუხაროდ, სწორეთ იხილეთ, რომ სკოლის თითქმის ბევრი ქორისტული ჰყავს და არც ერთი მათგანი კი სრულყოფილიანი არ არის მისი ყოფნა-არ ყოფნის საკითხის გადაჭრაში, დღემდე სკოლა ახირებულ მდგომარეობას განიცდის.

როგორც ვიცით, სენაკში სკოლა დაარსებულია იმ ოცდაათი წლის წინათ გუბერნიის თავდაზნაურების დადგენილებით; იდეური ხელმძღვანელობა სკოლისა ჩაუბარებია ვ. კ. ვაგარცემელ საზ. გამგეობისთვის, რომელიც თავისით სკოლის მახლობელ ქორისუფლად ქუთაისში ირჩევს შეიდი კაცისაგან შემდგარს მრავალ კომიტეტს სამი წლით. საარსებო საშუალება კი სკოლას ბანკის მოგებიდან

დადგენილი ვადებდებული აღმოჩნდა კიდევ 9 მილიონი. ყველა შემთავრესი ყურადღება იყო მიტყული სწორეთ ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარებაზე. ფრიდრიხი დიდი უზვად ურიგებდა სესხს უპროცენტო ყოველ გვარი მრეწველობის დასაარსებლად, აღწევდა ქარხნებისათვის მიწებსა და შენობებს. დიდი ყურადღება მიაქცია მან აბრეშუმების მოშენებასა და აბრეშუმების შემუშავებას. 1746—1750 წწ. წარმოებულ იქნა 100 გირვანქა აბრეშუმი. 1779 წ. კი 12000 გირვანქა. ყოველ გვარი ღონის ძიება იყო მიღებული აბრეშუმის წარმოების გასაძლიერებლად. ფრიდრიხ მეორის დროს პრუსიის მრეწველობის ნაწარმოები ფასობდა 30 მილიონ ტალერით. მატყულეობის ნაწარმოებზე მოდიოდა 8 მილიონი ტალერი, ტილოულობაზე—9 მილიონი და სხვა. მთელი ჯ მიდან მხოლოდ სიღვნიანზე მოდი 13 მილიონი ტალერის ნაწარმოები. შლენდის ქარხნებში მუშაობდა 70,000 კაცი, რომელნიც ამუშავებდნენ 8 1/2 მილიონ ტალერის მასალას და რომელთაგანაც გაქონდა უცხოეთში 8 მილიონი ტალერის ღირებულება. ბერლინში წარმოებდა 6,168 საფეექო ქარხანა, სადაც მუშაობდა 7,000 მუშა. სართავ-სასვი მრეწველობა იძლეოდა 3,774,000 ტალერის ღირებულებას რომლიდანაც 817 ათასი ტალერის ღირებულება უცხოეთში იქნა გაქონდა. სხვა და სხვა ქარხანაში კიდევ მუშაობდა 2530 მუშა, სადაც აწარმოებდნენ 1367 ათასი ტალერის საქონელს და რომლიდანაც 522 ათასი ტალერისა უცხოეთში გაქონდა. სულ ბერლინში მუშაობდა ქარხნებში 10 ათასი მუშა, მხადღებოდა 6 მილიონი ტალერის საქონელი და უცხოეთში გაქონდა 1,712,000 ტალერისა. ამანართით მთელს გერმანიაში ვითარდებოდა ვაჭრობა და მრეწველობა, ფესი ოკიდებდა მა მოძრავების ძალა ეროვნული სიმდიდრისა. ვაჭარ-მრეწველთა წრე, რომელიც ქმნიდა თავის საქმიანობის ცენტრებს და მით ამრავლებდა ქალაქების რიცხვს, გაყავდა გზა-ტყეცილები მთელ დასაკავშირებლად, ქმნიდა ახალ გვარ მოქალაქეობას. სწორეთ ვაჭარ-მრეწველთა წრე იყო აქაც, რომ განახლა მთელი ქვეყანა ქაობებისა, უღარა ტყეებისა და ოდეს-ოდეს ეწვლეობდა. მოქალაქეთა წრემ თავისი ენერგიით გარდაქმნა ქვეყანა და ცინ ვისა ქვეყნათ შურისა და შეჯიბრებისა.

ამგვარსავე პროცესს ვხედავთ ჩვენ ავსტრიის ცხოვრებაშიც, სადაც ადგილობრივი მრეწველობის გასავითარებლად არასდესა სავაჭრო საბუო (Commerzienrath) და სავაჭრო კასა (Commerzioncasse), საინდანაც იძლეოდნენ უპროცენტო (ხანდის ხან უფალა) სესხს მრეწველობის დასაძვირებლად.

მთავრობა უწევდა ყოველგვარი მფარველობას ადგილობრივ წარმოებას. ასეთმა ყურადღებამ, მართლაც, ფეხზე დააყენა ბევრი მრეწველობა: მატყულეობისა, კინელოებისა, ფოლადისა, აბრეშუმისა და სხვ. ქარხანათა რიცხვიც დღით-დღე იზრდებოდა ასე, მაგ., 1780 წ. ჩხიხიში იყო სულ 50 ქარხანა. 2 წლის შემდეგ კი 172, სადაც მუშაობდა 400 ათასი კაცი, შემდეგ 3 წლის განმავლობაში (1785—1788 წ.წ.) დადგეს სულ 15000 საფეექო მანქანა, რომელზეც მუშაობდა ასოცდა შეიდი ათასზე მეტი მუშა. მხოლოდ ჩხიხიდან გაქონდათ წლიურათ 12 მილიონ ფლორინის ღირებულობა. თეთი ვენახი, საბარეშო ქარხნებში მუშაობდა 3.100 მანქანა და 20

დაწვირებლად იღონესკვა მომავალი სკოლის სახისა ამ მცირე შენიშვნის საგანს არ შეადგენს, რასაკვირველია. ხოლო იმის თქნა მანც შეიძლება, რომ ამგვარი სკოლის შესახებ ბანკადან უნდა გადაიდგეს ყოველწლიურად არა ნაკლებ ექვსი ათასი მანეთისა; ორი ათასი მანეთისა ორითა და სხვა წყაროებიდან შემოუვა გადაკეთებულ სკოლას და ამ ბიუჯეტით შესაძლებელი იქნება სკოლის უზრუნველ ყოფა. 3. ლოცე.

სოფლაღ

(წერადი სამეგრელოდან). ყველასათვის ცხადია, რომ დასავლეთ საქართველოში დღევანდელი უნუგეშო მდგომარეობა ჩვენი საზოგადოების განსაკუთრებით ყურადღებას იძყრობს. ერთი მხრით უმადგამოთა საერთაშორისო ომიანობის ქარ-ცეცხლს, მეორე მხრით საყოველთაოდ გავრცელებული მრავალგვარი გადაშენების სენი და მოუსაველობა,—იი ის უმთავრესი უბედურებანი, რომელიც თავს დაატყდინ იხიდაც

ათასი მუშა. აგეთივე ზომისა იყო სხვა საქყო საართავი ქარხნებიც. 1784 წ. ითებებოდა ქ. ვენაში 117 ქარხანა, 12,600 ვაჭარ-მრეწველი და 50.400 მუშა. ერთადერთ ქალაქში, ლინცში (ჩხიხიში) მუშაობდა მხოლოდ მატყულეობის ქარხნებში 30 ათასი მუშა. ავსტრიის მხოლოდ ერთ კუთხეში მუშაობდა 135 ათასი მუშა მართო ფართლელობის ქარხნებში. ეს ცუდრები ნათლათ მოწმობენ, რომ გერმანიისა და ავსტრიის სამეურნეო ცხოვრება დაყრდნობილი იყო უმთავრესთ ვაჭრობასა და მრეწველობაზე, რომელიც სწარმოებდა ვაჭარ-მრეწველთა წრის ცნერგით.

სიმძლავრე ვაჭრობა მრეწველობის ნიშნავს ვაჭარ მრეწველთა წრის სოციალურ ზრდას. ის ყურადღება, რომლისაც აქცედა სახალხო მეურნეობას მიჩვეულ ქვეყნის მთავრობა და ის მხრუნველობა რომლითაც ეკიდებოდა იგივე მთავრობა ვაჭარ-მრეწველთა ცხოვრების საკითხებს, საკმარისა გვიჩვენებს, თუ რა მნიშვნელობა მუშა მნიშვნელ მოწმობისათვის საზოგადოების სოციალურ სოფლ მხედველობაში. ქონებისათვის გამძღვერებულსა და გონიერულათ განვითარებულ მოქალაქეთა წრეს ეთმობა საპატიო ადგილი წოდებთა შორის უფლებრივთ გათანაწარების საკითხში. მოქალაქეთა წრემ ჯერ მოიკავია ხელში მთელი ქვეყნის მხედვლის სიმდიდრის დამუშევრა და მისი მომხარა-გამოყენება და შემდეგ, ამით გამდიდრებულმა, მიიღო უფლება ქვეყნის სვე-ბეღელ ლაზარიასა.

რას ნიშნავდა მოქალაქეთა წრის გამძლიერება სოციალურათ და რა კულტურული ღირებულობანი მისცა კაცობრიობას ამ წრემ?

მიძილება ჩვენში.

წერილი სამეგრელოდან. დღევანდელ მრავალ-გვარ საქობორობო საკითხთა შორის, განსაკუთრებული ადგილი, დასავლეთ საქართველოში არსებულ მიძილობას საკითხს აქვს დათმობილი.

*) შემდგომი იხილე „სამშობლო“ № 77.

გაქვირებაში მყოფთ სოფლებს და ერთი-ანად შესცვალა მათი ცხოვრების ნორმა-ლური მიმდინარეობა...

ამ საშინელი სურათის მოწმემ ჩვენმა საზოგადოებამ და პრესამ ხმა აღამალეს და მოუხმობდნენ დროით საშეგარდ...

მათ დღეს შეგლა და დახმარება სჭირდება ამ უმაგალითო გაქვირების დროს. დღითიდღე მათ არსებობის ნიადაგი გაეცლება...

ბოქაულმა მოიხმო ადგილობრივი სიმღილით მოგვარების და წინადადება მისცა მათ დახმარებოდნენ დაშეუღლო...

ქუჩებში სახარელი ტირილ ყვირილი გაისმოდა ბავშვებისა, რომელნიც საქმელს თხოვდნენ შიმშილისაგან მისუსტებულ დაუძმურებულ დიდებს...

სალამოს ქამაც მოაღწია; შინ არავინ ბრუნდებოდა. გადასწყვიტეს მეფის მოადგილესათვის შემდეგი შინაარსის დეპეშა...

თბილისი, მეფის მოადგილეს; სოფელ ეწერის, წალიკარის, კოდორის მცხოვრებნი ცოლ-შვილიანად სახლ-კარ მიტოვებული აბაშის კანცელარიისათვის შიშობი დავეწიწილოთ...

გამრამ რაღაც მიზეზების გამო ეს დეპეშა ფოსტაში მთავრობის მიერ დაუბრუნებულად ამ მიიღეს; არც ადგილობრივმა მამასახლისებმა, მიუხედავად ხალხის ხანძლირი თხოვნისა, არ დაამოწმეს ეს...

როცა საქმე მიდგება რაიმე საერთო სიკეთეზე, მაშინ გურიის ნამცეცი, ანუ ასე შეიძლება ითქვას, იქნება ნასულფი შეხვდეს...

მაგალითად, ავიღოთ დამშეულ ხალხისათვის სიმინდის დარგების საქმე. როგორც სარწმუნო წყაროებიდან გავიგებთ მთელი ქუთაისის გუბერნიის დამშეულთათვის მთავრობის გადაუღწია საშუალებანი...

განა ეს დააკმაყოფილებს დამშეულ ოჯახს? — რა თქმა უნდა არა. თითოეულ დამშეულ ოჯახს მიანიჭეს საქართველო 40—50 ფუთი სიმინდი, რომლის საფასოთაც უნდა მიეცეს 60—70 მანეთი, რადგან ფუთი სიმინდი დღეს ფასობს გურიის ბაზარზე 1-20—1-50 მინი...

გურია, როგორც მთავრობის ადგილი სხვაზე შედარებით ნაკლებ სიმინდის მოსავალს იძლევა. გურული გლეხობის 75% თავის მამულში ვერ ირჩენს თავს; ისინი მიდიან როინის პირადა სხვადასხვა მემამულეების საყარებში...

ასეთ გაქვირებაში არიან გურულები, სიმშლით სულს დაფავენ, მთავრობის სესხს მოუთმენლად ელოდნენ და დღეს, ჩვენ და ვასაოცრად სულ სხვა ამრვიკობით ვაწუხებ...

ხალხი სასოწარკვეთილებას მიეცა, აღარ იცის საით იპოვნოს შეგლა, როცა მთელი ქვეყანა ომის ასპარეზთაა გადაქცეული და არავითარი სამუშაო არ იშოვება...

გურიის გამოჩინება ქუთაისის გუბერნიის დამშეულთა სიდიდან არ შეიძლება მთელად მთავრობის მოქმედებით ვაღიაროთ, ეს უფრო ადგილობრივი მიწინავეების ბრალია, მათი უმოქმედობაა, რომლებმაც ვერ გაუწიეს რიგინი ხელმძღვანელობა საქმეს, ვერ აღწერეს გურიის მდგომარეობა, ვერ შეადგინეს კანონდარი სიები მთავრობის მისაწოდებლად და სხვა... ერთი სიტყვით, რაც საქართველოში საქმის სამართლიანად დასაკონტროლო არც ერთი ასეთი ზომები არ ყოფილა მიღებული არჩეული სახალგაო კომისიების მხრივ, პირ იქით მათში ვერც კიდია პირადი მიდგომა-მოვლა და კინკლაობა...

ეს მოვალეობაა სოფლის ინტელიგენციის... მას სხვა მშრომელი პირნიც მიეცემა. აქვს წიგნარელი.

8 მაისს, ლილიაში სწორედ ზღვის მორჩეულ წარმოადგენდა. მთელი დამა ნიადაგით იყო საგვა. ჯერ დიდიდან შეუდგებდნენ ძლიერ ცხელია. ნაშუადღევს, იუკად მოიღრუბოდა; და წუი კოისპირუ...

ლი სტეფანარევი წვიმა. სტეფანარევის ციკლის ოდენა იყო. უბუნდ ასტყდა თივლი-ხივლი: „გვიშველეთ, ვინ ხართ მშველელი“. ჩვენს თვალწინ გადაიშალა წყლის ზვირთები, რომელიც გამაღებული გორავდა ქუჩებში. ჩვენს ქვეყანაში ტალღა მოხვდა, ყველაფერი ძირიანად ამოაგრა. თვალის დახამამებაში წყალი შემოვსება რამდენიმე მოსახლეს. ყველანი შეეღას ითხოვედნენ, მაგრამ მშველელი არავინ იყო. ხალხი, რომელიც შეგროვლიყო წყლის პირად, (იგულისხმებოდა წყალშემორტყული სახლები) წყალში შეტოპვას ვერაფერი ზედვდა. შემდეგ, როგორც იქნა, წყალმა იკლო და ხალხიც მიეშველა წყალშემორტყმულ მოსახლეებს და რამდენიმე მათი ქონებისა გადაარჩინა, უმეტესი ნაწილი წყალმა დაღწია და წაიღო. აქაურმა მდინარეებმა ხელიშეშრამა და ლაჯანურმა ძლიერ მოიმატეს. ხელიშეშრას ისე მოჰქონდა დამბრჩელი საქონელი: ცხენი, ხარი, ძროხა, ვირი, ჯარი და სხვა, რომ კაცს ეგონებოდა, თითქო ჯოჯოს მოდენიანი. 1/2 საათის შემდეგ წყალმა იკლო. ამ სტენის ყურებით გულდათუთქულეებმა, გავიარეთ აგრად-წოდებულ „ნაკარების“ და „ლოსებს“, ჰალდისაქენს. ეს მიდამო წარმოადგენდა გულშემხარავ სანახაობას. მთელი მიდამო გაქვილი იყო გაგულული და დაბერილი საქონლით. ზოგიერთ ადგილას ასეთი ბაზაშეუთავებელი სურათი ვხვდებით: ყელიველ გადაქვლილი გლია ორი ძროხა და თვალში ერთმანეთს ჩასკეტიან, აითქო გრძობენ სტიქიურ უბედურების მოახლოვებას, ერთმანეთს უკანასკნელად ემბოზობიან, ეშვიდობებინან, ან და შეეღას სთხოვენო. ზოგი მიტყუბულნი ვიდან, ზოგს თავი ქვასა და ქვას შუა მოტანენ და თავი გაუქუკული აქვს. ერთი სიტყვით, არ მოიძებნება ისეთი გულქვა ადამიანი, რომ ასეთი აღმაშფოთებელი სურათის ხილვის შემდეგ გული ბოლით არ ავსებოდა.

ვინაც იტყვს თავიანთი საქონელი, თავს დაბლაოდნენ: „ჩვენ შენგან მოველოდით ლუკის ქმას და შენ, ჩემო მშვენიერო ღვინავ, გაგვირით მთელი ოჯახი?“ — ქეთინიზნებს პატრონი და უშბლზე ხელს ირტყამს. ასეთ სურათს დასასრული არ აქვს. ზოგს 5 სული საქონელი დაედუბა, ზოგს 3, ასე, რომ თითოს არა ნაკლებ ორისა, და თქვენც მოგვსენებთ მუშა კაცისთვის 3 სული საქონელი რად ღირს!!!...

ბევრი ქვირე-ობონი დარჩნენ ულუკ პოდ, რადგან მათი ერთგული „ღვინა“ და „გაშერა“ გაშორდნენ. ერთი სასაყო განდამოთ ლალიაშეღებებს, ე. ი. წყალი, (ზინული) შარშან მოაწყვის, რომელიც 1500 მან. დაუღდათ. ესეც ბუნების ძალამ ხელიდან გამოსტაკათ, ქირანხული სულ წაღეკა. ერთი არშინი მიწა არ მოიძებნება ისეთი, რომ ზედ რამ შერჩენილიყოს; არც პური, არც სიმინდი, არც ნამყენ-ვაზები და არც არაფერი. ზოგს წლის სარჩო-საბადებელი, სიმინდით გავსებული „ნალიები“ მოსტაკა, ზოგს კი წისქვილები. სიმშლიობა მოსლოდნელია. ზარალი აუწერელია. საქართველო დიდი დახმარება, რომ ლალიაშეღებმა სული მორბუნონ და ამდენ უბედურებას გაუძლონ.

გულშემამტკივარი.

წერილი ზამო იმარათიდან.

ზამო იმარეთში, სახერისა და ჩხარის რაიონებს გარდა გლეხს საყოფი სიმღილი ძვრით მოსდის. აქაური გლეხის ცხოვრების ერთადერთი წყარო ღვინის მოსავალია, ღვინის ნაფსურით ყიდულობს იგი სიმინდს, მოსავს თავის თავსა და ცოლ-შვილს და ჩხდის ათას გვარ გადასახადს. შარშან, ზემო იმარეთში, განსაკუთრებით, ხარგაულის რაიონში, ვენახები და სეტყვა და ამის გამო ღვინის ცუდი მოსავალი იყო; წყურულს კი, 26 აპრილს, ისეთი თოვლი მოვიდა ხარგაულისა, ლეღვინის, ამაშუკეთის და ბეჟთუბნის საზოგადოებების ბევრს სოფელში, რომ მეორედ დღესაც არ იოღია, ასეთი გაზაფხულის თოვლი ვენახებს ბევრს ვერაფერს აწემა და, რომ ღამდამობით ცა ღრუბლით დაბურული მყოფი იყო, მაგრამ, საუბედუროთ, ეს ასე არ მოხდა. 26 აპრილს, ღამით, მოიწმინდა, დღისით გაუშრობელ თოვლი ვენახის ყლორტს ღამე რთვილი და არტყა და ნამყოფი მთლათ მოსწვი, ზოგჯერ სოფლებში, მაგალითად „ქვეში“, როგორც ქუჩარმა გლეხმა მიამბო, სიცივე იმ ზომამდე დიდი ყოფილა, რომ შარშანდელი სიცივისაგან დაზარებული ვა-

ნი, მთლათ გამშხარა. საზოგადოთ კი ვენახებს გარდა ნათესიც ძალზე გააფუჭა, სიმინდს მოწვის არ ეშინია, ისეც მღლე ამოიყრის, მაგრამ ამოსული ლობიო კი გააყვილოდა და გაანადგურა და ხელახალი დასამბუნდნე შეეძნა. ხელმეორეთ მოშაობამ თქვენი ქარი წაღოს, მაგრამ სათხლე რომ აღარ აქვს გლეხს, ეს აგდებს საგონებელში. ცუდმა ამინდებმა, რომელიც შიმშილზე შემშლის გეჭქაღს, ძრეულ ასწია ყოველივე სანოვავის ფასი, ბათამ სიმინდს (ოცდა ათი ვირანქაა) ექვს აბახ ნაკლებ არ ყიდიან და ლობიო სრულიად არ არის გასასყიდი, ხალხი დიდთ შეწუხებულია და სასოწარკვეთილებებში არის ჩაჯარდნილი; ყოველივე იმედი მთავრობაზე აქვს დამყარებული, მაგრამ შეგლა ჯერჯერობით არც აქიდან სჩანს.

მ. ფარცხნაული.

ანგარიში.

ქუთაისის კლასიკურ განსახარის დარბ მისწავლეთა სასარკებლათ 23 მარტს გამართულ სადამას მუქმსავაღ-გამოსავლას.

შემოსავალი.

ოცოცი მანეთი შემოსწირეს: 3 მ. მოსევილია და მ. დ. სადინოვამ; 15 მ.—მ. ვ. ბუზოლომი, 12 მ.—ა. პ. რიტი ნაშვილი; თით-ათი მანეთი—ლ. ვ. პოლი ნოვანოვი; რ. ყ. დათვიძემ, ა. ა. კოლა-კოვიკომ, კ. ყ. ენოვიამ, გ. ი. ანანიევ-მა; ა. ბ. დვისაძემ. ა. ი. პოპოვისამ და ა. გ. იუსუფოვამ; 8—8 მანეთი—ი. ა. ხაზარაძემ და ა. კ. ელიფოლოშვილმა, 6—6 მანეთი—ე. ე. ქეხაძემ, ს. ა. კომპანიონმა და ლ. პ. კოკიაშვილმა; 5—5 მ.—მ. ჩიქვიანი, ი. გ. კემულარიამ, ა. მ. კრი-ნაციმ, დ. ნ. ლორთქიფანიძემ, დ. ა. ნახარაძემ, ი. ი. ოქუტშია, ფ. შ. რე-ხვიაშვილმა, ი. გ. ანჯაფარიძემ, ა. ვ. ენჯეფესკიმ, მ. ი. კაუხიშვილმა, ნ. ა. მხვიძემ, ს. ი. მხვიძემ, ლ. ბ. მახარაძემ, გ. ს. ნადირაძემ, ს. პ. ფირალიოვი, ი. ნ. სულაოვიამ, ა. ს. საყარედიძემ, მ. ო. ჩინალაძემ, ნ. დ. კიბრაძემ, პ. ი. ხაჩი-ნიავეში, ი. ს. ფანცხვაძემ, ა. დ. ციკო-ანოვამ, ღონ დამიან საიაკოვამ, ი. ნ. შხატონიძემ; ღ. ნ. ქუთათელადემ, ა. ი. მა-ქვავრიანიამ, ლ. გ. ქორტაშვილმა, ა. ა.

იანტრებოვმა, მ. გ. ვაჟისკინმა, ა. მ. ა. მოსოვმა, კ. ი. მიქაბერიძემ, ნ. ვ. კვი-რიძემ, ტ. ა. აბაშიანი, ს. კ. ხალხი-ლიშვილმა, მ. შ. იაკობიშვილმა, და ბერძენიშვილმა; 4—4 მანეთი—ა. მ. ჩაუნოვმა, ა. ა. უსტინოვმა და დემმა და ე. თუმანოვმა; 3—3 მანეთი—ი. ი. გოკიელმა, ს. ა. გუგუჩიამ, გ. ი. ბადრიძემ, ი. ნ. ბულგაკოვმა, მ. ო. ვარ-ლასანიძემ, დ. ი. ვაფაროძემ, ა. ი. კოს-ტავამ, ს. ნ. ლორთქიფანიძემ, ზ. კ. მა-ქვავრიანიამ, თ. ა. მთავრიშვილმა, მ. ა. მოვიაშვილმა, ს. ე. მანახელმა, ი. ნარსიამ, ე. ზ. სააკოვამ, ი. ი. სალ-ო. გ. ცაგარელმა, ა. გ. ციკლინიამ, ე. ზ. ჩაჩაბაიამ, ფ. ნ. ქელიძემ, ს. ი. შხვიანი, ნ. ი. შენგელიამ, ა. ი. იაგუ-ლოვმა, ბ. ს. სარქისიანი, თ. ი. არე-ლაძემ, ვ. კ. კნიტოლ, ლ. გ. წერეთელ-მა, გ. დ. გველესიანიამ, ვ. ვ. ფილყო-სკიმ, ს. პ. რუმინაძევი, ი. მ. გივინე-შვილმა, ხ. ა. სინგარევიამ, ა. ვ. ბოგ-დონოვმა, ი. ვ. სოზონტიევამ, მღვდ. ა. კასენიევამ, მღვდ. მ. ცაგარეიშვილმა, რომანოვსკისამ, ლუკიანოვისამ, ნ. ვ. ბუ-შინისამ, ლ. ი. დვოევლოზოვისამ, ნ. ი. ნეკლევიჩიამ, ნ. გრკომანიშვილმა, ა. ს. სოკოლოვისკისამ, ლ. ნ. ჩიქოვამ, მ. ი. ჯანოვამ, მ. ი. ტიმჩენკო რუბინამ, ი. კ. კორტევესკიმ, ვ. ზ. მაქვავრიანიამ, ნ. ქუთათელადემ, ს. ი. ხერინოვმა, ე. ხერინოვისამ, გ. ს. ბარათაშვილმა, ე. ბარათაშვილმა, გ. დ. წერეთელმა, ე. წერეთელმა, ა. პ. სვანაძემ, მ. მ. კოკ-ჩიევამ, ნ. დ. ბადრიძემ, ც. ა. გაბუნია-ძე, კ. რელივიონამ, თ. პ. ჯაყელმა, კ. ნუბოკოიჩიკისამ, ა. ე. ხაქიაშვილისა, ვ. პ. ხოჯევიანოვამ, გ. ს. ხოთაროვამ, ტ. მ. წერეთელმა, მეტურიშვილმა, კერეს-ლიძემ, ვისსა და ქიქინაძემ.

(მუქმდე იქნება.)
ჩ ვ მ ნ ი შ ო ს ტ ა .
აბაშა. სტ. დ. ბზ—ვა. გამოგვსენ-ენთ სურათი აბაშაში მიმდინარე ამბისა.
რედ.—გამომც. ი. თ. ცინცაძე.

გაყიდულია ორ მილიონ ბანაზამ მითი.
ახალგაზრდაბასა და ხილიამაზეს გვრის
ქალის ქოველგვარ სხსს.
პ რ მ მ ი ქ ა ზ ი მ ი
მ ე ტ ა მ ო რ ფ ო ზ ა
—ს ა მ ს მ ა მ ი თ ს კ ო მ ს ო რ ო ზ ს —
ფერმკეპლას; ხასის ნაჰკეს, მისასგან დამწერს და ეფუქკვარ ხსხის ხველუდავანას.

უდიდესი სამედიკალური წიგნის მაღაზია
კ. ი. ოცხალის და აახ. ქუთაისში
ალექსანდრეს ქუჩა, თფილ. კომერც. ბანკის ქვეშ.
კ. ი. ოცხალისა და აახ. წიგნის მაღაზიაში მოიპოვება ყოველ გვარი სახსლმძღვანელო და საკითხავი წიგნი: ბელეტრისტიკული, პედაგოგიური, იურდიული, საბავშვო და მრავალი სხვა. აგრეთვე გვერდით გამოართულია **ცნობილი სპანაქულიარიო მაღაზია დ. ი. ოცხალისა**, სადაც მოიპოვება ყველანაირი საოსოწავლო საკანცელარიო ნივთები.
— ქ ა თ ა ლ ო გ ე მ ი უ შ ა ს ო თ — თ.

თ. მთავრიშვილის და აახ.
წიგნისა და საკანცელარიო მაღაზია და ბავშვად და გასაყიდათ გამოვიდა
„Цѣлебные минеральные источники в Кута-исской губер.“ ц. 20 კ. კ. მეჭავრინისის.
იბეჭდება და მალე გამოვა ქართული ენის სახელმძღვანელო „ქაზმულ ს. ი. ცხვირებშითი ქრისტოშატიკი: ჩვენი ძველი მწერლობა და ხალხური პოეზია“, შედგენილი ს. რ. გორგაძის მიერ, იქვე იყიდება ყოველნაირი ქართული და რუსული ენის სახელმძღვანელონი, საყაწველო წიგნები, ხალი რუსული და ქართული ლიტერატურული ნაწარმოები, გეოგრაფიული ატლასები, კარტები და ყოველნაირი საკანცელარიო ნივთები. თ. მ.

გ ა მ ო მ ი და დ ი მ ი დ ე ბ ა
ქუთაისის ყველა წიგნის მაღაზიაში
თხსულებანი ჯაჭუ ჯორჯიკისა.
შ ა ხ ი 60 კ ა პ .

ბ უ რ ი ა .
როგორც ვიცით, ქვეყნის საერთო უბედურებიდან გურია ყოველთვის სხე-ბზე მეტი წილი ხდება...